

[Alfred Jensen.]

til valgstedet i vogn, skal have mulighed for at stemme — men ved man da ikke, at adskillige af de mennesker, som kan lade sig transportere, må døje de største lidelser, fordi det kan være forbundet med stort besvær for dem at foretage de nødvendige bevægelser?

Det er da urimeligt at påføre dem lidelser, når de har interesse i at møde frem og stemme. Jeg ser heller ikke rettere, end at det er urimeligt, at man favoriserer dem, der har mulighed for at blive kørt til valgstedet, enten det nu bliver i ambulance eller selvejerkeretøj, hvorimod de andre, der ikke er i stand til at skaffe sig et sådant befordringsmiddel, ikke har mulighed for at stemme.

Jeg må derfor afvise de indvendinger, der er gjort mod disse ændringsforslag, og jeg vil anbefale tingets medlemmer at se mere velvilligt på dem, end ministeren har gjort, og bede om, at der må blive stemt for dem.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Ændringsforslag nr. 1 af *Alfred Jensen m. fl.* (se sp. 1031)

forkastedes med 120 stemmer mod 6; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2 af *Alfred Jensen m. fl.* (se sp. 1031)

forkastedes med 120 stemmer mod 6; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 84 stemmer mod 42; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg. (Vedrørende ophævelse af visse bestemmelser om tab af valgret og valgbarhed til offentlige forsamlinger eller råd).

(Anden behandling findes i tidenden, sp. 949, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 177).

Der var ikke stillet ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Alfred Jensen, Ragnhild Jensen og Aksel Larsen:*

Til § 1.

I den foreslåede ændring til § 307 efter „nr. 1“ tilføjes: „og nr. 5“.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Alfred Jensen: Også til dette lovforslag stillede vi nogle ændringsforslag ved anden behandling. Disse forslag er blevet forkastet; nu møder vi frem med et, om jeg så må sige, subsidiært forslag om en ændring i ministerens lovforslag, og det går ud på, at ikke alene bestemmelsen i § 307, stk. 2, nr. 1, skal udgå, men også nr. 5. Dette spørgsmål har jo været berørt såvel i ministerens fremsættelse som under de debatter, der fandt sted ved første og anden behandling.

Det drejer sig om, at de personer, der modtager hjælp af en sådan karakter, at man kan sige, den indgår som en fast og ikke uvæsentlig del af deres forbrug, berøves retten til at deltage i valg dels som vælgere, dels som kandidater. Vi finder, det er urimeligt, at man opretholder en sådan bestemmelse, når man dog går så vidt, at man ophæver retsvirkningerne for de personer, som i løbet af 18 måneder i 12 måneder har været under det, man kalder fuld forsorg. Vi synes, det er en ganske urimelig forskelsbehandling, der her finder sted, og derfor vil vi, inden lovforslaget kommer til endelig afstemning ved tredje behandling, søge at få denne urimelighed rettet; derfor har vi stillet vort ændringsforslag.

[Alfred Jensen.]

Det forekommer os, at man i en tid, hvor der tales så meget om forståelsen for de arbejdsløse, også burde vise den, der enten på grund af alder eller på grund af dårligt helbred bliver slået så meget ud, at han må henvende sig til det offentlige for at få et supplement, så han kan klare dagen og vejen, så megen forståelse, at man tog hensyn til det i en lovgivning af denne art. Det forekommer os, at man ikke over for de medborgere, der kommer ud for en sådan skæbne, skal føje den tort til, at man sætter et anden klasses stempel på dem derved, at de ikke har mulighed for at deltage i valg. Og det drejer sig jo ikke alene om kommunevalg; vi tænker også på folketingsvalgene, idet denne ændring jo ikke alene har relation til kommunevalgene, men også til folketingsvalgene.

Jeg skal anbefale, at man vedtager dette lille ændringsforslag.

Socialministeren (Bomholt): Jeg ser med sympati på tanken om at slette hele § 307 — det har jeg før givet udtryk for — og ikke mindst på tanken om at fjerne § 307, stk. 2, nr. 5. Jeg kan i så henseende henvise til det lovforslag, som den socialdemokratiske regering fremsatte i 1953-54. Motiveringen er ligetil. Endnu i grundloven af 1915 var der opretholdt en bestemmelse om, at offentlig hjælp i visse tilfælde skulle medføre tab af valgret. Denne bestemmelse er strøget i grundloven af 1953; i henhold til grundlovens § 29 er lovgivningsmagten stillet frit. Folketingsvalgloven er rettet i overensstemmelse med grundlovsændringens motivering. Selv den strengeste straf kan ikke længere medføre valgretsfortabelse. Den kommunale valglov er for få minutter siden blevet ændret på tilsvarende måde, og det er heretter kun de fattigste — nogle vil sige de forsømmeligste — der står tilbage som følge af den omtalte paragraf i forsorgsloven. Disse bestemmelser må falde engang. Det er klart. Der må dog først skabes en større parlamentarisk tilslutning til det, end der er for tiden. I dag fjerner vi i virkeligheden de sidste afgørende bestemmelser, og jeg ville tro, at resten af paragraffen dermed reelt synker sammen.

Mit personlige synspunkt over for forholdet er dette, at set med mine øjne er det

en hårdere straf at tage den demokratiske medbestemmelsesret fra et menneske, end det er at idømme det bøde eller hæfte. Det er den demokratiske medbestemmelsesret, der er selve grundlaget for et menneskes selvrespekt. I gamle dage straffede man et menneske ved at stille det uden for samfundet; man betragtede det som en paria. I vore dage er man klar over, at den pædagogiske opgave, der tilstræber genrejsning, er vanskelig for ikke at sige umulig at løse under sådanne forudsætninger. Hvis man først har taget den elementære menneskeret fra et menneske, er der ikke meget mere tilbage, men — og her kommer det afgørende — vore kommuners administratorer handler netop ud fra disse synspunkter, og allerede i dag er § 307, stk. 2, nr. 5, faktisk uden betydning. Jeg har efter lovforslagets første behandling her i tinget og inden ændringsforslagets fremsættelse undersøgt forholdene, og det viser sig da, at de love, vi har gennemført siden krigens slutning for at markere særlige begivenheder — i 1945, 1947, 1949, 1953 og i 1955 — har ført med sig, at trangstilfældene i henhold til § 307, stk. 2, nr. 5, vanskeligt har kunnet opnå den vedvarende karakter, som er forudsat i den omhandlede bestemmelse. Hver gang har vi stort set slået en streg over oppebåret hjælp og har påbegyndt en ny periode, og i de 10 år, 1945-55, har bestemmelsen praktisk talt været ude af kraft — den kunne simpelt hen ikke nå at træde i virksomhed.

Jeg har spurgt en række kommuner, hvorledes den pågældende regel, som omtales i ændringsforslaget, administreres, og det viser sig, at f. eks. Horsens kommune ikke har et eneste menneske, der falder ind under bestemmelsen, ikke ét menneske, der er sat udenfor i kraft af denne bestemmelse; landkommunerne ikke heller — jeg har f. eks. spurgt Vissenbjerg kommune. Århus kommune afstår helt fra at anvende bestemmelsen på grund af det dermed forbundne administrative besvær; det udtales endvidere, at kommunen som konsekvens af de gentagne eftergivelseslove har forventet en revision af bestemmelsen.

Man kan formentlig efter det, der foreligger oplyst for ministeriet, gå ud fra, at den omhandlede bestemmelse også i andre kommuner kun finder anvendelse i meget ringe udstrækning, idet dispensationsadgan-

[Socialministeren.]

gen efter § 307, stk. 6, bruges i videst muligt omfang. Hertil kommer, at den ændring, der nu gennemføres, må medføre en ændret fortolkning af den bestemmelse, ændringsforslaget drejer sig om. Jeg agter i et cirkulære at give nye retningslinjer for anvendelse af bestemmelsen i § 307, stk. 2, nr. 5, med henblik på lempeligere anvendelse af bestemmelsen i fremtiden. Det er simpelt hen nødvendigt som konsekvens af de ændringer, der gennemføres.

Der er i øvrigt ingen grund til at kæmpe lidenskabeligt om en paragraf, som livet i den grad er løbet fra. Jeg må altså anbefale, at man stemmer imod ændringsforslaget og for lovforslaget, som det foreligger.

Alfred Jensen: Jeg takker for ministerens forstående bemærkninger om det stillede ændringsforslag. Jeg oplevede jo forleden dag, at også ordføreren for det socialdemokratiske parti gav tilslutning til de synspunkter, jeg havde fremført; men når det er tilfældet, må man nok spørge: hvem er det, der sætter sig imod, at en sådan ændring gennemføres? Hvem er det, der i udvalget har vist en sådan, lad mig sige mindre social, forståelse, som fører til, at man kæmper imod en ændring på dette område? Jeg savner motivering for afvisningen af dette ændringsforslag, og det forekommer mig ganske urimeligt, når vi her drøfter en sag om så vigtige ting gennem tre behandlinger og der fremføres vægtige synspunkter for mere vidtgående ændringer end dem, ministeren har foreslået, at der da ikke fra udvalget kommer en tøddel frem om, hvorfor man er gået imod dem fra flertallets side. Der kommer sympatiudtalelser fra ordføreren for det største parti, og det må man altså lade sig nøje med.

Nu har ministeren yderligere meddelt, at livet er ved at vokse fra denne bestemmelse i loven, og at den kun anvendes i ringe omfang, fordi den ikke er så særdeles praktisk, men der er ikke afgivet nogen erklæring om, at den slet ikke anvendes. Under disse omstændigheder spørger man sig selv: hvorfor i alverden vil man opretholde en sådan bestemmelse? Hvorfor går man ikke med til at foretage en ændring som den foreslåede? Når ministeren har samme opfattelse som jeg og mange andre og mener, at denne

bestemmelse bør gå ud, forstår jeg ikke, at man ikke har kunnet ordne dette spørgsmål i regeringsblokken, al den stund de, der har denne opfattelse, dog er det store flertal. Jeg savner altså en motivering fra dem, der har sat sig imod denne ændring — det må jo være retsforbundet og den radikale gruppe — og jeg synes, de burde give os en motivering derfor, for det er ganske urimeligt, at vi ikke kan få en forklaring på den stiv-sindethed, der er lagt for dagen i dette spørgsmål over for dårligt stillede medborgere.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Ændringsforslaget af *Alfred Jensen m. fl.* (se sp. 1036)

forkastedes med 122 stemmer mod 6.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 128 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer af lov om folkeskolen.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 529, fremsættelsen i tidenden sp. 874).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om gymnasieskoler.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 587, fremsættelsen i tidenden sp. 874).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Horn: Må jeg først takke den højtærede undervisningsminister for fremsættelsen af de to foreliggende lovforslag. De er jo ikke